

Medon Fagnezi Peyer.

Alella (V-15); Vallvidrera (11-16); S. Pedro Màrtir (11-16).

Lathrobium multipunctum Grav.

Casa Antúnez (24-V-15); Montnegre (VIII-15); Castelltersol (VIII-15); Sabadell (IV-15); Figueras (X-15); Arenys (VIII-16).

Lathrobium hispanicum Dod.

Especie nueva descrita en Diciembre 1916 sobre tres ejemplares de La Granja. Cogido por nosotros en Caldas de Bohí (VII-16).

Lathrobium angustatum Lac.

Montnegre (VIII-15); Capdella (VIII-16).

Cryptobium fracticorne v. *Jacquelinei* Boield.

Casa Antúnez (III-16).

Lleugeres impresions sobre la flora de l'Urgell i la Sagarra

per

P. FONT QUER

Durant ma darrera estada a Cervera, de vuit dies únicament, he pogut fer unes quantes surtides al camp i recollir impresions sobre la flora d'aquell país; en altres ocasions, menys tristes per a mi que la que ara m'ha dut a aquelles terres de Sagarra, jo havia visitat Cervera, i conec a més Sant Guim, per una escapada que hi vaig fer per juliol de l'any passat. Ara he fet també una surtida fins a Almacelles, més enllà de Lleida, en plena estepa.

Tota la Plana d'Urgell, pel que he pogut observar, pertany, com la banda dreta del Segre en terres de Lleida, a l'estepa, amb ses plantes característiques, entre les quals el *Lygeum Spartum* es mostra com la més freqüent i típica. A l'Urgell les associacions este-

paries han quedat molt reduïdes; els cultius no han deixat a l'estepa més que qualques claps en els petits puigs que hom veu aquí i allà. A Targa, venint de Lleida, és on aquests puigs i turons comencen a ésser freqüents i els claps esteparis, entre els conreus, sovintegen. Cada cop el relleu del sol és més marcat i les terres tant com més altes més aspres. Les Oliverades devenen generals i a sota, entre'ls rengles d'Oliveres, verdejen els Blats i els Ordis. De tant en tant, en els marges sobre tot, s'hi veuen florits els Ametllers. Els camps són cada vegada més pedregosos. Les cases de tapia de l'estepa a Almacelles, Montagut, Bell-lloc, Mollerusa, Targa,... ja són de pedra a Cervera. Els troços són separats per parets seques o per munteres de pedres arrenglerades. En aquests marges pedregosos, les brancades grises dels Lladoners o les de qualque Olm, se destaquen sovint totes nús. A les falades de les petites collades i en els turons, les Garrigues, que no he vist a l'Urgell, comencen a Sagarra. Bosquets més o menys clars d'Alzina amb el sol cubert de Garrics, allà on per la sequedat de la terra, o per ésser poc profunda, no ha estat possible plantar-hi Olivers.

L'associació del *Quercus Ilex* és, com dic, la que domina a Cervera, però són de petita extensió i ben clars els llocs on hom pot observar-la en els alentorns de la ciutat. Aquesta associació que alcança el grau màxim de diversitat de components a les comarques litorals, s'és empobrida a Cervera, sobre tot per la manca de les Estepes; ni el *Cistus albidus*, ni el *C. monspeliensis*, ni el *C. salviifolius*, els he pogut veure per allí; únicament el *Cistus Libanotis* (*C. Clusii*), que acusa, junt amb el *Rhamnus lycioides*, *Stipa parviflora*, *Passerina tinctoria*, etc., el caràcter occidental de la vegetació. Amb les Estepes, manquen a més la Mata (*Pistacia Lentiscus*) i el mateix Romer que, encara a Targa, és abundant, sembla ésser escàs a Cervera, i àdhuc, potser hi falti en grans extensions, cosa que'n provaria la cruessa del clima cerverí, doncs s'en puja el Romer pels cims de Montserrat i per les falades meridionals del Montsec fins ben amunt.

En alguns llocs, com per exemple en el Puig on està assentada Cervera, la estepa encara hi reviscola; els *Statice*, *Salsola*, *Kochia*, *Camphorosma*, etc., hi són abundants; la *Gypsophila hispanica* l'he collida molt més enllà de Cervera, cap a Montlleó, camí de Sant Guim. Aquest fet sembla per tot allí general quan apareixen les marges guixenques.

Més cap amunt encara, la Sagarra més típica hom descobreix. El

sol, pedregós en extrem i de poc fons, no és apte per a ésser conreuat. A les parts altes, solament en el fons de les comes hi han conreus, i les faldes i les carenes són emboscades o cobertes de Garriga; la vegetació silvestre guanya terreny. Comencen els primers Pins, mesclats entre l'Alzinar, com els Roures, que hom troba ja a Cervera, aquí i allí escampats, dominant, però, a les ubagues. Roures i Pins, van fent-se més freqüents de cada vegada; hi ha llocs en que sembla que s'equilibrin en número Alzines i Roures; després, així, alternativament, segons l'exposició i el terreny, dominen unes o altres, o són les Pinedes que devenen generals. Però, de cada vegada més, Roures i Pins prenen plassa, i prop Sant Guim hi ha boscos purs, bé de Roures, bé de *Pinus silvestris*. Amb aquest Pi hi ha per l'alta Sagarra el *Pinus Laricio*, i a les bandes més soleiades *P. halepensis* i *Pinus Pinea*. Les Rouredes, ara a l'hivern quan les he vist, amb les brancades dels Roures sense fulles, m'han fet impressió de quelcom extramediterrà, ben fortament distint dels alegres Alzinars d'allí a la vora. El sotabosc de les Rouredes sembla ésser el mateix que el de l'Alzinar, però, els Garrics, siga pel terreny cada cop més sec i pedregós, siga pel fret cada vegada més intens, siga, potser, pel vent més impetuós a mida que's puja, creixen allí aclaparats, cubrint el sol d'una catifa densa, verda en tot temps, aspra i espinosa, d'un peu o poc més d'alçada. Passat Sant Guim, arriba a desaparèixer el bosc. Vora Calaf, grans extensions despullades de tof arbre i verdejantes dels Blats, recorden la *meseta central* espanyola. Però és cosa passatjera. El Montserrat, així de testa, caparreja allà lluny, arran de l'horitzó, i les valls s'inicien allí mateix totes unes altres, roges i amb Pinedes altre cop, i ens mostren les terres de Bages, en les quals l'element mediterrà de cada vegada es farà més poixant i ens anirà conduint valls enllà fins als peus mateixos de nostre mar.

Un estudi florístic detingut d'aquesta gran carcanada central de Catalunya, amb la vessant sagarrenca, el crec interessant. Per a mi, per aquella banda, la Sagarra, pot servir de límit entre la flora de la Catalunya occidental i la de la oriental. Però, avui per avui, no's poden avençar judicis massa concrets sobre això perquè són poques les dades que tenim de per aquells indrets. Fòra d'algunes d'En PUIGGARI referents a Calaf, Prats de Rei i Castellfollit de Riubregós, i unes quantes més, isolades, de COSTA i meves, no sé res més. Nostre consoci el P. VILA de Cervera, podria fer quelcom. Ara, durant la meva darrera estada allí, he tingut ocasió de veure una petita col·lecció de plantes recollides en aquells voltants per dit senyor. La *Stipa par-*

viflora que adés he citat, ell me la mostrà, i aiximateix *Gagea arvensis*, *Ceratocephalus falcatus*, *Narcissus juncifolius*, etc., que jo he vist també ara totes florides; noti's que la *Gagea* aquí a Catalunya, no ha estat citada més que de Calaf, Prats de Rei i Santa Coloma de Queralt. El P. VILA tenia també un exemplar de *Paeonia peregrina* que un pagès portà de La Mora, vora Granyenella; fins allí deu arribar, doncs, a ponent, aquesta *Paeonia* dels Ports de Beceit i Montsant.

No vull terminar aquestes lleugeres impresions sense repetir ço que hom ha dit altres vegades: que l'occident de Catalunya ens reserva moltes novetats. A Almacelles hi he descobert una planta ben interessant, nova del tot a Catalunya, el *Colchicum triphyllum*, que fins ara sols coneixiem del centre i sud d'Espanya.

Alguns moluscos de la Comarca de Capellades

per

AMADOR ROMANÍ GUERRA

La xamosa regió del Penadès, compresa dins l'angle format pels corrents fluvials del riu Anoia i son afluent la riera del Carme, on radica la vila de Capellades, és un dels paratges més atractius de Catalunya, i tant per la natura del terreny com per la esplèndida vegetació, mantinguda sempre ufanosa per les abundoses deus que han fet rica la comarca, és una localitat immillorable pel desenrotllo de la fauna malacològica en totes ses manifestacions, i a bon segur que, el cercador de moluscos hi faria abundant recol·lecció si dediqués a aquells indrets alguna de les seves excursions. Ens inclina a recomenar-ho, el nombre d'espècies recollides per nosaltres, sense haver-nos entretingut en llur recerca, per no constituir aquesta especialitat el motiu de nostres exploracions.

Fan molt més atractiva aquesta fauna, les tres manifestacions en que apareix representada, puix a més de les actualment vivents, la terrestre i la aquàtica, es conserven els restes d'espècies desaparegudes en els dipòsits calissos travertínics del quaternari d'aquella encontrada.

Com hom podrà apreciar, en la secció (B), algunes de les espècies